

model, care mi-a fost dat să-l văd în școală.

Pentru a provoca o congruență între materia de predat și manual, ordinațiunea ministerială dispune scutirea părților istorice respective în manual, prin ce se realizează un progres pedagogic de o importanță deosebită: se impune anume nevoia, ca manualele viitoare să conțină sumare asupra materiei anterioare, care să servească ca temelii puternice. Adevărat, că dispoziția aceasta nu implică o inovație absolută, dar prin executarea ei pe toată linia ea crește considerabil în valoare: ea va constitui o energetică admoniere mută, atât pentru elev, cât și pentru învățator, de-a repeți și utiliza materia premergătoare, pe când până astăzi eram nevoiți să facem adeseori dureroasă experiență, că fiecare profesor se ocupa exclusiv de pensumul lui, în urma cărei împrejuri se pune în lucrare legea psihologică: cu cât noile idei sunt mai intensive, cu atât mai mult se întunecă ideile mai vechi, iar urmarea se învedera cu prilejul recapitulărilor, când cel puțin elevul era condamnat să nu știe răspunde.

Cercând, în urma celor expuse, să ne formăm o iconă complectă despre învățământul istoriei în viitor, — ea ne va apărea cu mult mai concentrată decât cea veche. Va suferi o pierdere în privința extensiunii, care se compensează însă prin o tratare mai temeinică a materiei restante. Instrucția va face uz de toate mijloacele auxiliare și va încopcia materia de predat cu celelalte materii de învățământ. Va nuzi să desvoalte, unde va fi numai posibil, intuițiuni, și prin comparații continue cu prezentul va înlănțui interesul elevilor, demonstrând totodată, că și prezentul s'a dezvoltat în mod istoric, ceea ce va servi elevului de stimulent pentru adâncirea trecutului, fără a cărui cunoaștere e cu neputință înțelegerea prezentului. Multe din acestea s'au realizat, mai este însă mult de complectat. Deci la muncă!

(n. f.)

Consultările dela Berlin. Baronul Ștefan Burian, ministrul de externe austro-ungar, a fost săptămâna trecută la Berlin, unde a avut întrevederi și lungi consultări cu conducătorii politicii externe a Germaniei. Două zile a stat baronul Burian în Berlin, și aceasta călătorie a sa a fost comentată în cercurile politice în diferite chipuri. Un comunicat semioficios ne spune însă, că în cele două zile petrecute în Berlin, ministrul nostru de externe a avut consfătuiri cu colegii sei de acolo asupra chestiilor și problemelor legate de actualul războiu, și că e lipsită de orice temei presupunerea, că aceasta călătorie ar fi fost reclamată de vreo chestie

gravă, specială. Baronul Burian a sosit acasă, la Viena, pe deplin mulțumit cu impresiile câștigate la Berlin.

Alegeri în Grecia. Parlamentul grecesc a fost dizolvat, pentru a se da țării prilejul să se pronunțe, dacă aprobă politica guvernului actual, ori se alătură la politica lui Venizelos, care cere intrarea Greciei în acțiune, alături cu împătrita înțelegere. Noile alegeri se vor face în 19 Decembrie c. iar parlamentul se va întruni în sesiune ordinară în 24 Ianuarie 1916. Se crede, că guvernul actual al Greciei, presidat de domnul Skuludis, va eși învingător din alegeri.

Corpurile legiuitoare române se întrunesc în sesiune ordinară în 28 Noembrie n. în București. Sesiunea va fi deschisă de către Majestatea Sa, Regele Ferdinand, prin mesaj de tron, care va conține declarații importante, referitoare la politica externă. Va face apoi declarațiuni și prim-ministrul țării, domnul Ionel I. C. Brătianu. După știrile ce vin din București, în fața corpurilor legiuitoare române se va prezenta guvernul în altă formațiune, nu în cea actuală. E vorba se iase câțiva din cabinetul dlui Brătianu, făcând loc altora, însă tot din partidul liberal. Formarea unui cabinet național, luat din toate partidele politice, pare a fi pentru acum esclusă.

Războiul, din punct de vedere sociologic.

(Fine.)

Cazuri de acestea nu mai obvin. Conflictuale de natura aceasta se rezolvă mai neted, pe cale pacifică. De altcun, după cum scrie sociologul Fried în o statistică a sa, în cursul veacului trecut încă se rezolvează pe cale pacifică 212 conflicte de natură formală. Nu tot așa ușor se pot limpezi însă conflictele ivite pe motive de ordin vital. Când un popor observă, că se pregătește un atentat la viața sa de putere, sau că li este primejduită existența sa politică, atunci e greu a-l înfrana cu sentințe dictate de foruri judiciare. Atunci rămâne neputincioasă uniunea popoarelor și codicele războiului, cum neputincioase su rămas cu ocazia conflictului italo-turc din deceniul trecut, sau cu ocazia unei migrațiuni balcanice, ori cu ocazia izbucnirii războiului sălbatic, ce se desfășoară cu o furie nemaipomenită în zilele noastre.

Ce bine era, dacă codicele războiului ar fi avut un paragraf binecuvântat, care să curme în germene vforul turbat al acestui războiu grozav! Ce bine era! Ar fi rămas la vremele lor căldute milioanele de oameni înrolați sub drapel, stăruiind în tihnă pentru traiul lor de toate zilele și nu s'ar sguđu bătrana noastră Europa în toate colțurile sale de urletele tunurilor, de pocnetele pustlor, de șurubul obuzelor distrugătoare. N'ar fi azi în flăcări lumea! Pământul nu s'ar fi botezat cu sârgele atâtor milioane de ostași nevinovați, sufletul popoarelor, inima de tată și de mamă, inima de frate și de soră, inima de soț și de soție, n'ar fi frământat-o cu atâta putere veninul amarului și ghimpele durerilor; n'ar fi nuzi atunci suspinele îndădurite ale celor mulți și neștiuți, cari își jertfiră ce avură mai drag în lumea aceasta pentru domnitor și țară!... Ar fi pace pe pământ și

între oameni bunăvoire. Dar inzadar. Codicele războiului a eșuat!

În fața acestei groaznice realități, care apasă ca o povară de plumb asupra sufletelor noastre, ne întămpină întrebarea: Bine, codicele războiului a eșuat, războiul a izbucnit, ca o zeflemisare a palatului mareț al păcii dela Haga: dar este oare el un fenomen indispensabil și inevitabil în viața popoarelor, și este el un fenomen propriu firei omenești, sau e numai o manifestare a înclinărilor atavice ale omului spre terorizare și brutalizare? Se ivesc oare pe urma războaielor și urmări salutare și folositoare pentru omenime, și sunt ele în proporție dreaptă cu mărimea suferințelor și pustiirilor îngrozitoare, cari sunt împreunate cu războaiele? Și dacă prezintă războaiele unele urmări salutare și folositoare pentru omenime, nu s'ar putea obține aceste rezultate și prin alte mijloace, pe cale pacifică? Năzuințele și luptele pentru progresul, pentru desăvârșirea și nobilitarea speciei, oare și pe nivelul așa de înalt al culturai din zilele noastre trebuie să se facă cu mijloacele așa de primitive și așa de sălbatice ale vârsării de sârge nevinovat, ale sămănării de moarte și ale prădării celor mai esențiale valori sociale? Sunt juste aceste întrebări! Dacă progresul cultural se năzuește spre subjungerea forțelor naturale și spre curmarea suferințelor și neajunsurilor vieții omenești, — atunci trebuie să se năzuiească și spre curmarea războiului, căci războiul încă este suferință, este cea mai mare suferință. „Der Krieg ist der Gipfel der Übel auf Erden“, zice teologul Hôbert. Prin conștientizarea și rezolvarea acestor întrebări am intrat în partea filozofică a schiței noastre.

Abia se află în domeniul vieții sociale alt fenomen, asupra căruia să emită spiritele geniale ale omeniei păreri așa de diametral opuse, ca asupra războiului. Să amintesc în grabă numai nume mai celebre, spirite egere, ca Hegel, Fichte și Schleyermacher, cari argumentau pe lângă îndreptățirea și necesitatea războiului, pe când firi nu mai puțin geniale, ca Tolstoi, Kant, și Oswald, propagau necesitatea și posibilitatea păcii universale.

Kant în opera sa „Zum ewigen Frieden“ apărută cu ocaziunea încheierii păcii dela Basel, în 1795, între Franța și Rusia, spune cu sufletul liniștit, că pacea eternă nu este utopie, nu este idee deșartă, ci este o problemă, care se va rezolvi treptat și care se apropie mereu de ținta sa.

Tolstoi și Oswald nu au nici un opinie care dacă se ocupă de războiu să nu-l înfuzereze și să nu-l condamne la felul cel mai categoric. Cercurile culturale cunosc izbucnirea îndurerată în contra războiului a scriitorilor germane, Berta Suttner, din cartea „Die Waffen nieder!“ și cunosc cartea profesorului francez Charles Richet, intitulată „Le passé de la guerre et l'avenir de la paix“.

Față de aceștia Schiller în „Mireasa din Messina“, în „Moartea lui Wallenstein“ și în „Făclioara de Orleans“ preamărește în strofe de frumusețe vecinică războiul, ca pe fenomenul redeșteptător al celor mai frumoase virtuți omenești. Fichte salută în cuvinte călduroase apariția cărții lui Kant în 1795 ear mai târziu preamărește în termeni elogiosi războiul, sub influența marelui flăcău napoleonic din 1813. Lângă poetul și filozoful amintit se învârt al treilea, preotul Schleyermacher, care gloriifică de pe amvon războiul, ca pe trezorul celor

mai subtile forțe morale, ca pe creatorul celor mai sfinte bunuri omenești. Învățații sunt deci împărțiți în păreri. Dacă însă s'ar ordona un plebiscit în lumea întreagă, e sigur, că majoritatea sdrobtoare a popoarelor lumii s'ar declara contrară războiului.

Dela sate.

Moartea și înmormântarea preotului Ioan Mandeal din Porumbacul inferior.

Duminecă în 25 Octombrie v. petrecurăm la groapă pe cel mai înaintat în etate și în serviciu preot al tractului Avrig, pe parohul g.-or. Ioan Mandeal din Porumbacul inferior. Ajuns la anii, cari duce cuvintele psalmistului nu mai erau decât osteneală și durere, trecut fiind de 81 ani și duca 14 ani de grea văduvie, Atotmilostivul părinte cerea în 23 Octombrie v. s'a îndurat a-i usura chinurile acestei vieți, înducându-l de legăturile cele pământesti și chemându-l la cele cerești, unde-i pregătită dreapta și binemeritata răsplătire pentru ale sale fapte și în deosebi pentru buna păstorie a credincioșilor săi. Căci timp de peste 1/2 secol i-a fost rânduit e-și conduce turma cu-vântătoare la pășunea cea adevărată, ferindu-o de lupii răpitori. Timp de 55 ani i-a fost dat a-și îndeplini greaua, dar măreata chemare a preoției, cu credință, cu adevărată blandetă și cu deplină dragoste.

Afară de iubirea și încrederea poporului a știut să-și câștige și încrederea fraților preoți din tract cari l-au ales membru în scaunul protopopesc, post onorific, pe care l-a ocupat până la sfârșitul vieții sale.

Pe lângă activitatea sa pastorală, bunul și băndul părinte a știut să dea îngrijire și bună creștere și fiilor săi. Pe unul dintre cei 3 fii ai săi, Dimitrie, fiind absolut de cursurile teologice, încă din bună vreme l-a luat de ajutor în parohie, ca capelan, servind totodată mai mulți ani și ca învățator, ear al 2 lea fiu, Antonie, după creșterea primită și după pregătirile sale ocupă postul de director la filiala din Cluj a băncii de asigurare „Transilvania“ și în fine a știut să-și fericească și pe fiica sa Maria, căsătorindu-o și așezându-o într-o fruntașă familie din Porumbacul superior.

Actul înmormântării a fost condus de șeful tractului Avrig, de Prea On. Domn protopop I. Candea, însoțit fiind de preoții: I. Crăciun din Gâmbocca, I. Giurca din Colur, G. Paștea din Sarata, N. Solomon din Porumbacul sup. răs. și N. Bergelean din Porumbacul sup. apusean, cari în mod impunător au sevârșit actul înmormântării.

Ridicat fiind sicriul cu rămășițele pământesti ale defunctului dela casele fiului său Dimitrie, unde și-a petrecut cei din urmă ani de neputință și în vârstă de cei 3 fii ai săi, de frate, soră, mai mulți nepoți și nepoate, precum și de toată suflarea omenească din această comună, în frunte cu preotul g.-or. cat. I. Comșuția și cu notarul cerc. I. Fătter și de alți mulți streini din vecinele sate, în're cari câteva doamne preotese, și învățătorii din Sarata: D. Candea, N. Pecurar și D. Calefar, cari împreună cu învățătorii locali I. Marinescu și A. Bratu au intonat cântările funebreale, — to armonia sfântă a cântărilor jalnice și în sanetul clopotelor am petrecut până la biserică osăminteale acestui modest păstor al credincioșilor g.-or. din această comună. Terminându-se aci serviciul funebrel,

FOIȘOARA.

Insemnătatea cărților bisericesti

din primele trei veacuri ale literaturii românești.

— Conf. rentș. —

De Gh. Maior.

(Urmare.)

Cele dintâi litere puse pe hârtie, ca să înțelegem un cuvânt sau o propoziție românească, s'au așternut la glasul nevoilor și necazurilor noastre.

Limba slavonă în Ardeal n'a fost cunoscută bine și de prea mulți niciodată. Mănăstirile ardelen, puține la număr, nu făceau școală de slavonește. Nu știu să fie remarcată vre-o asemenea școală în părțile noastre. În biserică însă limba era cea din biserică ortodoxă dimprejur. Preoții ardeleni erau sau țărani, sau robiți gliei, ca și țărani, ejuși în cler din mila domnului de pământ și încâtva și din voiața poporului. Acești oameni învățau serviciile de-arostul dela înaintașii lor, nepuând să-și dea mult seamă de înțelesul lor. Dela început va fi fost schimonosită înălțarea și mistica slujbă a bisericii ortodoxe! De sigur, că acești umili preoți, cari purtau în suflet vie conștiința datoriei, erau avizati la vre-un mijloc de înțelegere. Dar ne putem închipui, ca poporul să fi mers la biserică fără să ceară un înțeles dela ceea ce se petrecea acolo, sau din rând în când o vorbă mângâitoare, scoasă din cărțile sfinte? Desigur că nu! Și în Ardeal n'ici un caz

nu! Poporul era setos după dulceața ceți-o dau cuvintele înțelepte, rostite în numele lui Dumnezeu, chiar de-ar fi fost acelea erezii, pe cari nici ei și nici preoții nu le puteau cunoaște în amănunte.

Cu toatecă dl Dr. G. C. (din Nr. 3—4, 1914, al „Revistei Teologice“) afirmă că „ipotesea despre influența bogomilică la Românii din nordul Dunării e foarte lipsită de temeiuri“, deci neagă o asemenea influență, — nu n'ar sfiesc să spun și să susțin, că bogomilismul a avut și a trebuit să aibă o puternică influență asupra noastră. Existența acelor texte dovedite de bogomilice și ființa până azi a unor obiceiuri, cari mai înainte erau mai număroase și mai caracteristice, împrumutate dela aderentii sectei, sunt argumente de nerăsturnat. Deunde a venit, prin cide? nu ne prea împoartă. Dar o sectă, care avea pe vremea imperiului româno-bulgar 16 episcopate, dintre cari 6 în Balcani (I. Iesau, Bogomilismul la Români; notă în „R. Teol.“ citată) nu putea să nu aibă nici o înrăurire asupra Românilor. Că secta n'a avut comunități pe pământ românesc, e posibil, dar e imposibil să fi rămas izolată, numai noi, de un contact cu ea, când toate neamurile Europei au fost atinse, când până și Wyckif, în urma ideilor acestor sectari, s'ajunge între erezii bisericii romane. Și ea orice sectă, nu s'a legat de o anumită limbă; a dat drept tuturor limbilor, misionarii au propovădit în limba ascultătorilor. — Contactul cu Românii l-au câștigat foarte lesne prin imigrarea călugărilor bulgari, între cari

vor fi fost și bogomilii și și mai lesne prin Mocații noștri, cari vara erau cu oile în Carpați, la ei acasă, și iarna pe câmpurile bulgare. Aci vor fi ajuns să asculte minunatele fabule religioase din gura secantilor bogomilii, pe cari apoi, lăundu-le dela om la om, trezând d'ngură în gură, împreună cu obiceiurile, au ajuns până la marginile românismului, gisind toți și lași preoții mângâiere în ele. Iar un preot, care știa mesteșugul scrisului, le va fi fixat pe hârtie, dela care au decopiat alții și alții, până au ajuns și vremea și locul popii din Măhaciu. Deci dovada, că și românește se poate scrie, trăia.

Dar nu datorim numai bogomilismului primele încercări de a scrie românește. Au contribuit alte împrejurări, și încă în măsură mare. În Ardeal îndatăce Românii încep să se miște, să se deștepte conștiința inconștientă a unității lor prin limbă și lege, îndatăce se ivesc tendința unei organizări bisericesti, (cea socială cred că o aveau de mult) sunt în continuare asaltate de ordinațiuni regești, însoțite de călugări catolici, poruncindu-le să treacă la legea romană. Oare acei călugări, — să luăm pe unul de mai târziu ca exemplu, pe un Moise Székely, tălmăciul lui Ioan Capistran — el pala 1456 în ce limbă va fi vorbit celor de pe la Hunedoara despre cel mai mare pontific roman, despre un Inocențiu al III-lea?

Oare nu tot așa vor fi făcut catolicii din Maramurăș, partea d'stinsă a românilor pe acele vremuri? Lupta ortodox cu catolicismul aici a fost mult mai vehementă

și dată între elemente mai pregătite în ale teologiei. Nu ne putem închipui să fi fost numai o luptă de jurisdicție sau pentru venite aceasta. Catolicii lucrau din Muncaci și Agria, ortodoxii din st. v. copighia Perilor.

Aici în Maramurăș mai bogat, mai organizat, cu oameni mai mândri ca în orice alt colț românesc până azi (deși acum sunt cei mai înapoiți în cultură, și cei cari trăiesc în sărăcie mai neagră), aici zic, în acest Maramurăș, în care conștiința românească a scăpat cea dintâi schinteie, — țara pe care un Dragoș cu oamenii săi o rărasește, ca să caute legi sale un alt adăpost mai bun, s'a ivit omul, care să pună început scrisului românesc, și dea drept la viață și de a s'a ori unde limbii românești. Nici un loc nu era mai potrivit pentru această faptă mare decât Maramurășul cu mănăstirea Perilor, mănăstirea lui Dragoș și a tovarășului său, locașul sfânt, care sta sub jurisdicțiunea patriarhului, și care avea drepturi garantate de regi Ungariei, și care deci era o garanție a ortodoxiei. Sub păstoria vre-unui egumen se vor fi scris acele trei monumente de limbă, păstrate până azi, în vreo colcă din Perii, sub peana și gândurile vre-unui călugăr sau a vre-unui preot din jur. Gandul exista, dar era sfios și retras; fapta e-a și mai puțină. (Va urma.)

¹ Inosuf Dragoș și cu Balc meșter înființează mănăstirea și o închină patriarhiei — obiceiul nou la noi, — ca să o cruce de prigoniri catolice, fiind o oază a ortodoxiei celor din jur; altcun nu-mi pot închipui rostul închinării.

P. O. D. protopop I. Cădea a relevat într-o pătrunzătoare cuvântare activitatea pastorală a defunctului și în deosebire b'andefi și modestia cu care și-a păstorit credincioșii. Terminată fiind toate cele prescise la înmormântarea preoților, s'ierul cu rămășițele pământești ale preotului Ioan Mandea a fost așezat în cripta familiară de lângă biserică. Neuitată și binecuvântată să-i fie memoria în vece!

Unul dintre cei de față.

Răsboiul.

Dela frontul răsăritean și dela cel dela apus nu ni se anunță nimic deosebit. Situația e aici neschimbată. La frontul italian atacurile dușmanului au mai încetat. Nici focul de artilerie nu mai e atât de viu, ca mai înainte. Din aeroplanelle noastre au fost aruncate bombe cu bun succes asupra orașului Brescia. Mai multe edificii au fost incendiate.

În Sârbia urmărirea dușmanului, încercuit din toate părțile, se continuă. Armata generalului Kövess se află aproape de Rașca, iar Bulgarii au respins cu multă bravură atacurile Sârbilor, silindu-i să se retragă din pozițiile avute pe înălțimile dela Kosik. Drumul spre Monastir e deschis pe seama Bulgarilor. Între Bulgari și Francezi s'au dat lupte cu succes schimbăcios. Au luat parte la lupte și trupe engleze. La Dardanele Turcii au avut succese noi. Au respins mai multe atacuri dușmane.

Din Turda.

— Adunarea generală a societății de lectură. —

Societatea de lectură a femeilor române din Turda și jur a ținut adunare generală la Stul Dumitru.

Dna Lucreția Mureșianu, soția dlui protopresbiter Jovian Mureșianu, — presidenta Societății, — a deschis cu cuvinte alese adunarea generală. Apoi a urmat referada secretarului, Dr. Augustin Rațiu. Din referada aceasta am însemnat, că societatea având oameni noi în frunte, a dezvoltat o activitate cu mult mai mare ca în anii trecuți. Mai întâi a proiectat o expoziție de lucruri de mână, — apoi o petrecere în 28 August, — dar izbucnind răsboiul mondial, s'au oprit. Societatea din Turda a colectat mai întâi pentru ajutorarea copiilor sermani în urma mobilizării. S'au colectat 114 cor, și s'au votat din fondul societății 100 cor. — în total 214 cor. — care sumă s'a predat destinației. Apoi a colectat albituri, cari au fost confecționate, toamite și cărpite de membrele societății la dna presidentă. Până la adunarea generală s'au dat celor 4 spitale din Turda 2016 bucăți de albituri (cămăși, pantaloni, fețe de perini, cearceafuri etc. etc.) și mai sunt încă vreo 300 bucăți neconfecționate. Albiturile nu au fost donate, ci au fost date numai spre folosință. Albiturile sunt provăzute cu sigilul societății și formează și acum proprietatea societății, și spitalele din Turda nu pot dona, nu pot folosi spre alt scop aceste albituri, decât numai pentru răniți. La Crăciun a făcut o colecție de bani și naturale pentru daruri de Crăciun. S'au distribuit după cum s'a raportat atunci 500 cozonaci albi, apoi 700 cozonaci de grâu, s'a dat fiecărui soldat câte o batistă, cărți de rugăciuni, apoi 45 cărnuri — sau carne de galițe, 4—5 mere, 4—5 nuci, 10—15 țigarete, tabac, foite, lemnușe, cărți poștale, ceruze etc. etc.; fiecare soldat a mai căpătat un ceai cu rum și zahăr.

La Paști s'a dat asemenea la fiecare soldat câte o batistă, apoi s'au împărțit 1200 ouă vâpsite, 5000 țigarete și mai mulți colaci.

În toamnă a colectat la cererea poliției pentru niște refugiați 58 cor.

Reuniunea încă a suferit încălțva, pentru că secretarul, Dr. Augustin Rațiu, a fost chemat în Februarie la arme și numai din întâmplare a putut lua parte la adunarea generală.

Din raportul casierei Olimpia Moldovan reiese, că societatea a încasat pentru răniți 1180 cor. 87 fi., din cari mai sunt 212 cor.

Din raportul d'șoarei Eugenia Mesaroin vedem că biblioteca s'a sporit în anii aceștia cu 200 cărți noi și că au fost cete în anul 1914 numai 135 cărți și în 1915 — 140 cărți. Cam puțin. Păcat, că membrele nu ceteș mai mult, în vremurile acestea extraordinare. Biblioteca e des-

chisă ori și când. Membrele din provincie pot merge în persoană sau pot cere cărți cu poșta dela d'șoara bibliotecară, căci li se trimite cu plăcere la fiecare.

Di Jovian Mureșianu oferă suma de 178 cor. depusă la filiala „Lumina” din Turda. — societății de lectură, — pentru a se distribui la copiii cari și-au pierdut tata pe câmpul de luptă. Suma aceasta a fost colectată dela țeranii români gr. or. și gr. cat. din Turda, — prin Jovian Mureșianu și Nicolae Rațiu. Societatea a primit cu mulțămintă oferta și va distribui suma, eventual o sumă mai mare, la copiii re-mași orfani. Spre acest scop va publica un concurs pe cale ziaristică.

A hotărât apoi, să facă un nou apel către publicul român din comitat, ca în loc de felicitări de anul nou să trimită ceva pentru răniții din Turda.

În fine a hotărât, ca toate documentele colectate, dările de seamă, p. a. din anii 1914 și 1915, să fie legate într-o carte, pentru a avea un document istoric în biblioteca societății despre frumoasa activitate dezvoltată în anii aceștia de grea încercare.

Correspondentul.

NOUTĂȚI.

Crăciunul și soldații. Ministrul de culte și instrucțiune publică, dl Bé'a Iarkovich, a trimis o circulară către direcțiile diferitelor școli din țară, și le rog, ca într-una din zilele lunii curente să întocmească pe seama soldaților noștri cu prilejul apropiierii sărbătorii Nașterii Domnului, o colecție între tinerimea școlară. Colecția va avea, afară de scopul ajutorării, și o valoare educativă prin împrejurarea, că tinerimea participă astfel la evenimentele epocale de astăzi.

Noul rector din București. Ministrul de culte și instrucțiune publică al României a numit rector la universitatea din București pe domnul I. Atanasiu, profesor universitar neangajat în politică.

Vriliștii români ai orașului Sibiu pe 1916 sunt: Excel. Sa, Ioan Meșianu, Mitropolit; Fondul Pantazian; fondul seminarului gr. or; Parteni Cosma; „Albina”, Institut de credit; Fondul general administrator; Dr. Ilie Beu; Fondul tipografiei arhid.; George Imbrănuș; Dr. Octavian Rusu; Dr. Ioan Fruma; Ioan de Preda; Ioan Baptist Boiu; Dr. Vasile Preda și E. saveta Begar ky.

Deschiderea unei universități. Cu mare bucurie salută cei din Varșovia deschiderea universității lor și a școlii politehnice din capitala polonă. Presa de acolo face asămănare între stările de acum și între dominația s'abatică rusească. Guvernul Rusiei — scrie *Deiennik Polski*, — niciodată n'a voit să împlinescă dorința poporului polon și n'a tolerat ca știința polonă să se desvolte liber. Desvoltarea aceasta va lua astăzi avânt cu atât mai mare, cu cât armatele aliate au alungat pe ruși din regatul polon. Alt ziar spune, că a sosit momentul istoric, când în sașele universității din Varșovia poate să răsune din nou limba polonă: generația ce vine va avea puțință să lucreze pentru renașterea patriei polone.

Ingrijorare. Franța și Anglia s'nt hotărâte să preindă garanții dela guvernul grecesc pentru siguranța trupelor franceze și engleze din Balcani. Pertratarile diplomatice în această afacere s'au început.

Cufundarea unui vapor. Autoritățile italiene cercetează să află, ce fel de submarin a torolat și cufundat vaporul italian Ancona. Dacă submarinul acesta ar fi unul din vasele germane, Italia va declara război Germaniei.

Prânz cu patru bani. De astădată nu este vorba de filantropia germană, ci de o instituție din țara noastră, unde mișcarea de binefacere ia dimensiuni tot mai întinse, pentru a veni în ajutorul celor strămtorați prin evenimentele războiului. O societate filantropică din capitală a organizat într'un local, ce i s'a pus la dispoziție în strada Wessele y nr. 38, o masă la care pentru suma de 4 fileri se distribuie o ceașcă mare de supă și o bucată respectabilă de pâine. S'nt zile, când se perindează opt sute de persoane la masa modestă, dar binecuvântată. Pentru copii de școală se păstrează locuri separate. Publicul localului aparține la cele mai deosebite straturi ale societății. Se înțelege, că din cei patru bani nu se acopăr nici cheltuielile de pâine; dar de altă parte banii plățiți înaltă conștiință de sine în omul sărac, și deșteaptă într'insul credința, că n'a prânzit de pomân.

Pentru Turcia. Ziarul *Secolo* eflă, că numeroase transporturi de muniție și artilerie germană se îndreaptă spre Turcia. Primul tun german de mare calibru, menit pentru Dardanele, a și sosit la Constanținopol.

Batalioane de văduve în Sârbia. Văduvele ofițerilor sârbi, căzuți în lupte, cum scrie *Corriere* din Milano, s'au organizat în batalioane compuse exclusiv din femei. În primele zile s'au anunțat la autoritățile militare patru sute de femei, ca țarmate cu puște Mauser, cu revolvere și cu baionete să participe la lupte. Țăranele sârbești s'au prezentat cu miile, în scop de-a lupta alături cu bărbații și fiii lor înrolați.

Rugare. În parohia din J bert, tractul Cohałmuni, au ramas după cei duși la răsboiu și la lucru, ca muncitori, vreo 15 copii, lipsiți de toate cele trebuincioase. După puțință li-am ușurat și până acum soarta, cu sprijinul primit dela antistia comunală. A venit însă earna, și conilașii degeră de frig, iar noi n'avem cu ce să-i îmbrăcăm. Apelez deci la generositatea inimilor milostive, rugându-le, să ne trimită veșminte și încălțăminte, pe cari nu le mai folosesc, ca să le putem împărți între conilașii nenorociți. Să se trimită subscrierului, în *Zsiberk*, posta *Köholm*. Cu st'imbă: *Ioan Bloga*, paroh.

Incoronare. Miercurea trecută s'a făcut încoronarea domnitorului japonez, a împăratului *Iosohito*, în vechea reședință a imperiului, în Kioto. Festivitatea, la care au luat parte numai conducătorii misiunilor diplomatice, este descrisă în ziarul englez *Times*, care cu acest prilej laudă la ditirambi frumusețile obiceiurilor și moravurilor japoneze, și asigură imperiul oriental din Asia despre nemărginită dragoste englezească, ce nu caută niciodată la câștig material. Căci doar se știe, că nobilii fi din insulele britanice nu obisnuiesc a se îmbrăca în piele de vulpe. Japonezi, când le va veni rândul, vor ști neapărat să țezeze după merit și cu aceeaș sinceritate inimile des h'se din Anglia bogată, curată și pură de omenie în orice împrejurări. — În India se și pregătesc spiritele să scuture jugul. Cine oare le inspiră?

Mare barbarie. Stăpânirea bulgară, cum se vesteste din Sofia, adună documente despre felul barbar al sârbilor de a purta război. Documentele se încep cu faptul, că sârbi în trainta de începerea războiului au strâns 80 de bărbați din două sate și li-au poruncit să-și sape fiecare groape. După aceasta sârbii au ucis pe toți acești 80 de bulgari.

Bombardarea orașelor. Dintr'un raport al lui Höfer vedem, că tunurile italiene, bombardând orașul *Goriția* (Gö-z), au omorât 58 persoane civile, au rănit 50 de oameni și au stricat rău trei sute de case și aproape toate bisericile și manăștirile orașului. — Aviatori austro-ungari au atacat orașul fortificat *Verona*. Ajutați de negură, s'au înălțat d'asupra cetății și au aruncat numeroase bombe, care au rănit greu vreo 40 de persoane și au omorât 30 de oameni.

Coroane eterne. Nemărgăniatul m'estrul cismar, dl *Zaharie Aron*, d'aruește într'u veșnică odihnă a sufletului decedatei sale soții *Ana n. Bănceu*, 10 cor. la fondul „Azului-orfeinat” al Reuniunii Române de înmormântare din Sibiu, pentru adăpostirea orfanilor și a bătrânilor noștri săpătați. Pentru prinos, dorind odihnă lină decedatei, exprimă sincere mulțumite: Vicior Torășianu, presidentul Reuniunii.

Critică asupra medicilor. Profesorul Menciocov din Petrograd constată în Novee Vremea cu multă părere de rău, că rușii s'nt cei mai înapoiți din toate popoarele Europei, când e vorba de științe medicale. Cu deosebire în comparație cu Germania este învederată diferența. Răsboiul actual o dovedește: Șasezeci la sută din răniții germani s'au putut întoarce la front; în Rusia însă nu s'au vindecat decât 18 la sută. Prin urmare Germania este în avantaj cu 420 000 de oameni din un milion de ostași scoși din luptă, sau cu zece corpuri de armată. Așa se explică puterea necercată a trupelor germane. Armatele Germaniei ne s'nt superioare nu numai prin artileria lor, ci ne întrec întreit prin succesele vindecărilor. Proporția aceasta (60: 18) ar putea avea urmări fatale pentru împărăția rusească. După răsboiul franco-german dela 1870—71 a devenit memorabilă vorba: școala germană a învins pe francezi. Astăzi medicul german, tehnicul german este contrarul cel mai periculos al împătritei înțelgeri.

Nr. 10519 Plen.

Circular

cătră membrii ordinari și extraordinari ai sinodului protopresbiterial gr.-or. din tractul Iliei.

Anulându-se alegerea de protopresbiter al tractului Iliei efeituită în sedința sinodului protopresbiterial la 22 Iunie a. c. și dispunându-se alegea nouă în conformitate cu Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, §§. 14, 15 și 16, prin aceasta convoc pe ziua de *Mercuri în 18 Noemvrie a. c. st. v. la orele 6 d. am. comitetul protopresbiterial*, la ședință, în locul central Ilia, cancelaria oficiului protopresbiterial, spre a constata calificațiunea candidaților și a compune lista de candidare, iar pe ziua următoare, *Joi în 19 Noemvrie a. c. st. v.*, convoc *sinodul protopresbiterial electoral* la locul central în Ilia, anume în biserică. Serviciul divin se va începe dimineața la 7 ore, și după terminarea aceluia la 10 ore a. m. se va deschide ședința sinodului electoral.

Sibiu, 4 Noemvrie 1915.

Dr. George Proca m. p.,
comisar consistorial.

Teatru.

Sambătă, în 20 Noemvrie: *Frații dela St. Bernhard*, piesă în 3 acte de Ohorn.

Duminecă, în 21 Noemvrie: *Fata pădurarului*, operetă, muzica de Iarno.

Note și impresii.

Din înțelepciunea altora. Diamantul scântee și când îl furăm sub pieior.

Amorțit nu înseamnă mort.

Despre cultura apusului. În vremea când presa din Rusia și din celelalte țări ale împătritei înțelgeri și-a pierdut cu desăvârșire sărite, genialul scriitor Maxim Gorki (arestat carș de guvernul țării sale) desvelește uratele minciuni ale acestei prese și constată, că d'în apus au venit în împărăția rusească nu numai oștiri dușmane, ci și binecuvântările culturii.

În cuvântarea rostită la întrunirea societății scriitorilor în Moscova, Gorki a declarat între altele următoarele:

Ori cât de dureroase ar fi ranele războiului, ce ne sfâșie inimile; ori cât de mare ar fi pierderea în știință și învățatură, ce s'a nimeit în cursul războiului, totuși nu mi-am pierdut încrederea într'un viitor mai frumos și mai adevărat.

Increderea mea, zice Gorki, în puterea victorioasă a culturii din apus este neclingită. Puterile spirituale ce se revarsă din apusul Europei se înstăpănesc tot mai mult asupra lumii și o transformează. Germanii, latini și anglo s'xonii alcătuiesc abea un mic fragment din omenimea ce locuiește pe globul pământesc. Dar ori cât de însemnat ar fi numărul lor, ei s'nt aproape singurii, cari însemnează folos pentru întreaga omenime, și cari păstrează, creiază și vor crea bunuri culturale.

Dreptul domniei spirituale asupra lumii se cuvine fără îndoială popoarelor Europei apusene. Europa apusului a dobândit supremația aceasta prin puterea duhului său, prin muncă s'ărăuitoare și măreată săvârșită în toată ramurile artei și ale științei, precum și prin serviciile mari făcute pe terenul intelectualității. Admir și recunosc spiritul european al apusului în mărimea sa, în frumuseța sa și în folosul ce l-a adus omenimii. Înainte cu câțiva ani savantul german *Wilhelm Ostwald*, pe care îl stimez mult, și-a dat părerea, că elementele cele mai distinse ale tuturor popoarelor culte trebuie să se întrunească într'o confederație. Ostwald a pornit din punctul de vedere corect, că politica internațională are neapărată trebuință de obiectivitatea științifică.

Omenii cei mai a'eși, teoretici și practici, trebuie să se adune și să se consolideze. Această întrunire ar însemna în organismul omenirii creerii și ar fi analogă cu sistema centrală nervoasă. Eu cred, că acum, după sfârșitul războiului, are să sosească vremea pentru înfăptuirea acestei idei.

Așa a vorbit omul de caracter și marele scriitor din Rusia. Dar oamenii, mei de suflet, l-au făcut trădător de țară și l-au aruncat în temniță.

Nr. 10946 Plen.

(202) 1-3

CONCURS.

In scopul conferirii stipendiilor și ajutorilor ce se votează pe anul 1916 din fundațiunea „Andronic”.

I. Pentru învățăcei de orice meserie.

II. Pentru sodalii, deveniți de atari în decursul anului 1915.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără intrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri. — prin aceasta se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Carte de botez.

2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinților.

3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indica în acest atestat: câți prunci minori sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserii; având să se arete și ținuta față de biserică a petentului.

Concurenții pot fi numai Români ortodocși născuți în arhidieceza Transilvaniei.

In special au să dovedească:

I. Învățăceii.

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat școala populară, ori altă școală superioară;

c) că a încheiat contractul cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adevărul dela măestru despre sporul ce-l arată în meserie, despre diligența și purtarea morală; vidimată de catichetel sau parohul local.

Contractul trebuie aclus la cerere în original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învățare, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună și fac spor multămitor, ceea ce vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adevărul dela măestru;

c) ceice vor dovedi, că sunt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiți.

III. Sodalii, cari sunt în condițiuni de a deveni măestri:

a) să aibă certificatul de măestru;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără intrerupere în calitate de calfă, ceea ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela măestrii la care au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voește să se așeze ca măestru, ce fel de mijloc mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserică și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cere-urile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie adresate consistorului arhidiecezan gr.-oriental din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1915 st. v.

Cererile neinstruite în regulă și cele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 4 Noembrie, 1915

Consistorul arhidiecezan.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan, cu drept de succesiune, lângă veteranul paroh Teodor Roman din parohia de clasa a III-a Așel se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt: jumătate din cele fasonate în coala B.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta la subscrisul oficiu protopresbiterial în termenul sus indicat.

Mediaș, la 16/29 Octomvrie 1915.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial.

(200) 3-3

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu:**

Frumoasa din Nor

și alte povești

de

E. Hodoș.

Prețul 2-50 cor. + porto 20 bani.

Director responsabil Teodor V. Păcâțiu.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

Aviz.

La cassa de păstrare (reuniune) în Săliște se primește pentru durată războiului

un practicant.

Reflectanții au să trimită atestatul de maturitate dela o școală comercială, eventual și alte documente până la finea lunii curente.

Preferiți vor fi cei cu praxă de bancă.

Salariu vor primi 100 cor. la lună.

Postul va trebui ocupat îndată după alegere.

Săliște, în 12 Noembrie 1915.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște.

(201) 2-3

In editura comisiei administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut:

Biblia mică

sau

părți alese din sfânta scriptură, testamentul vechiu și testamentul nou,

cu binecuvântarea înaltpreasfințitului Sale Domnului Ioan Mețianu, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania.

Format plăcut 8° pe 272 pagini, cu următorul cuprins:

A. Testamentul vechiu.

I. *Intâia carte a lui Moise. Facerea lumii.* Păcatul lui Adam și al Evei. Pedepșa lor. Făgăduința Mesiei. Uciderea de frate a lui Cain. Următorii lui. Vestirea poporului. Facerea corabei. Popolul se începe. Popolul se sfârșește. Avraam primește în cortul său pe ingeri, cari îi făgăduiește fiu din Sara și i-se descopere pierrea Sodomei. Isav și Iacob. Căsătoria lui Iacob. Io-ii din pismă se vinde de frații săi. Iosif prin tălcuirea visurilor lui Faraon se înalță la cinstea de Voevod. Călătoria lui Iacob în Egipt la fiul său Iosif.

II. *A doua carte a lui Moise. Eșire.* Nașterea, creșterea, fuga și căsătoria lui Moise. Așezarea marelui Pașilor. Moartea celor întâiu născuți, începutul eșirei. Sevărșirea eșirei. Perirea egiptenilor în marea roșie. Moise primește sfintele zece porunci ale lui Dumnezeu. Intocmirea meseriașilor. Serbarea Sămbetei. Tablele legii

III. *A treia carte a lui Moise. Leviticon.* Sfântirea preoților. Tălcuirea celor zece porunci și a altor legi.

IV. *A patra carte a lui Moise. Numerile.* Văleam vrea se blasteze pe Israeliti. Asina lui vorbește. Legea despre bunurile de moștenire. Iesus Navi se pune în locul lui Moise povățuitor poporului.

V. *A cincea carte a lui Moise. A doua lege.* Repetirea celor zece porunci ale lui Dumnezeu. Moise predă dirigătoria sa, și așază pe Iesus Navi în locul său. Moartea lui Moise și ce urmează după aceea.

VI. *Cartea lui Iesus Navi.* Israel trece cu arme neudate prin Iordan. Cuprinderea și risipirea cetății Ierihoului.

VII. *Cartea judecătorilor lui Israel.* Vitejia prorociței Debore, a lui Varac și a lui Iail. Invingerea lui Gedeon asupra lui Madiam. Vitejia, nunta și găcitură lui Samson.

VIII. *Cartea I-a a împăraților.* Înălțarea lui Samuil. Moartea lui Eli și a fiilor lui. Ungerea lui Sacl de împărat. Lupta lui David cu uriașul Goliat.

IX. *Cartea II-a a împăraților.* Ungerea lui David de împărat.

X. *Cartea III-a a împăraților.* Căsătoria, rugăciunea și judecata lui Solomon. Biserica lui Solomon. Iile ucide pe preoții lui Vaal.

XI. *Cartea IV-a a împăraților.* Cele cinci minuni ale lui Eiseiu. Neaman se curăță de boală.

XII. *Cartea lui Iov.* Nenorocirea și răbdarea lui Iov.

XIII. *Psaltirea.* Cântarea lui David când a scăpat din mâna lui Saul.

XIV. *Pildele lui Solomon.* Lauda înțelepciunii în vicia omenească. Lauda mizerii muncitoare.

XV. *Eclesiastul lui Solomon.* Toate și au vremea lor. Mijloacele fericirii.

XVI. *Eremia.* Vedenia despre smochine.

XVII. *Daniil.* Daniil tălcuiește visul lui Navuhodonosor. Scăparea din groapa leilor.

XVIII. *Prorocul Iona.* Chemarea, neascultarea și pedepșa lui Iona. Rugăciunea lui Iona pentru scăpare.

XIX. *Tovis.* Rugăciunea bătrânului Tovis, a Sarei și ascultarea rugăciunii lor. Voia din urmă a lui Tovis și sfătuire către fiul său.

XX. *Iudita.* Iscusitul indemn și bunul sfat al Iuditei către bătrânii poporului. Tăierea capului lui Oliferu. Mulțămita Iuditei și a poporului ei.

XXI. *Cartea înțelepciunii lui Solomon.* Rugăciunea către Dumnezeu pentru înțelepciune.

XXII. *Cartea înțelepciunii lui Iesus fiului lui Sirach.* Despre ascultarea pruncilor către părinți, și despre adevărata smerenie. Lauda femeilor bune, și muștrarea celor rele.

XXIII. *Cărțile Macaveilor.* Despre nedumnezeirea și tirania lui Antioch. Despre statornicia celor șapte frați Macavei și a mamei lor.

B. Testamentul nou.

Nașterea lui Ioan Botezătorul. Bunavestire. Nașterea lui Iesus. Intimpinarea Do anului. Magii dela ră.ărit. Fuga la Egipt. Botezul lui Iesus. Ispitirea lui Iesus. Nunta din Cana. Samarineanca la puțul lui Iacob. Slăbănogul dela lacul Vitezda. Cuvântarea de pe munte. Invierea tinărului din Nain. Invierea ietei lui Iair. Schimbarea la față. Vindecarea orbu-ii din naștere. Samarineanul cel îndurat. Cina cea mare. Fiul cel rădăcit. Bogatul și Lazăr cel sărac. Vameșul și Fariseul. Zacheiu Vameșul. Filerii văduvei. Pilda Sămănătorului. Invierea lui Lazăr. Intrarea în Ierusalim. Cina cea de taină. Iesus în grădina Getsimani. Iesus înaintea Arh ere lor. Patimile, răstignirea, moartea, înmormântarea lui Iesus.

Se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată solid și frumos cu 2 cor. + 20 fileri porto.

Revanzătorilor li se dă rabat 15%.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Insemnările unui trecător. Crâmpeie din sbucimările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Desvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidiecezană.

A apărut

in editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprinde: Rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluește-mă Dumnezeule”, etc.; rugăciunile mesei; Simbolul credinței; rugăciune de seara; rugăciune către Dumnezeu Tatăl; rugăciune către născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci; rugăciune către Domnul nostru Iesus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată în culoare roșie și vânătă cu **20 fileri.**

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preoților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă arhitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă 20% rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corespunzătoare nu numai pentru trebuințele sufletești ale oricărui creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din rezboi, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut

in editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preanălțatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor de religie gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavalier al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, cu copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **12 cor.** R. vânzătorilor se dă rabat **20%**. Tipar frumos cu litere latine, de calitate primă, și hârtie fină și trainică.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Acceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Acceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **38 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **27 cor.**